

XIII Olimpiada Języka Polskiego w Niemczech

Finał

Pułtusk, 16.06.-19.06.2017 r.

Test kompetencyjny

Drogie Finalistki, Drodzy Finaliści!

Przeczytajcie uważnie załączone teksty, a następnie rozwiążcie związane z nimi zadania. Czas rozwiązywania testu: **90 minut**. Powodzenia!

PRAWDA

Prawda jest dla człowieka kluczem do świata.
ks. Józef Tischner

Część I

Zadanie 1.

(0-3 p.)

Dlaczego – Twoim zdaniem – od najdawniejszych czasów dla ludzi symbolem prawdy jest światło, zwłaszcza światło słoneczne? Uzasadnij swoją odpowiedź **w trzech zdaniach**.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2.

(0-2 p.)

Wybierz **jedną** z podanych odpowiedzi, wpisz ją wykropkowane miejsce, a następnie krótko – **w dwóch zdaniach** – uzasadnij swój wybór.

Mówić prawdę to znaczy

- być odważnym.
- okazywać innym szacunek.
- być szczerym.
- nie dbać o uczucia innych.
- być odpowiedzialnym.
- być niedelikatnym.
- być niemądrym.

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 3.

(0-3 p.)

Wyjaśnij znaczenie podanych związków frazeologicznych.

w czymś tkwi ziarno prawdy -

.....
spojrzeć prawdzie w oczy -

.....
prawda w oczy kole¹ -

.....
¹ Kole - kłuje, drażni, razi.

Część II

Roman Gorzelski

Otoczaki

*Mówimy słowami okrągłymi jak otoczaki¹
zamiast morderstwo - pozabawienie życia
zamiast dom starców - dom pogodnej jesieni
zamiast wiara w Boga - wyznanie
zamiast ludobójstwo - faszyzm, despotyzm, hitleryzm
zamiast Boże Narodzenie - Wesółych Świąt
zamiast alkoholik - ten, co lubi wypić
- i tak sobie mówimy słowami jak środki nasenne
a problem choć otoczony milczeniem
nie przestaje istnieć!*

¹ **Otoczaki** - kamienie zaokrąglone i wygładzone przez prąd wody w strumieniu, rzece.

Zadanie 1.

(0-2 p.)

Wyjaśnij **w dwóch zdaniach**, dlaczego autor nazwał eufemizmy¹, których używamy na co dzień, „słowami okrągłymi jak otoczaki”, „słowami jak środki nasenne”.

¹ **Eufemizmy** – to wyrazy lub zwroty neutralne uczuciowo, których używamy zamiast innych wyrazów lub zwrotów w celu złagodzenia wypowiedzi lub uniknięcia sformułowań niegrzecznych, zbyt dosadnym, drastycznych, np. ktoś używa eufemizmu *niemądry* zamiast wyrazu *głupi*, bądź eufemistycznego zwrotu *mieć lekkie ręce* zamiast wyrazu *kraść*, *odejść na zawsze* zamiast *umrzeć*.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2.

(0-1 p.)

Zakreśl właściwą odpowiedź. Zdaniem podmiotu lirycznego, używając „słów okrągłych”,

- A. nazywamy rzeczy nienazwane.
- B. wzbogacamy słownictwo.
- C. rozwiązujemy problem.
- D. ukrywamy problem.

Zadanie 3.

(0-1 p.)

Zakreśl właściwą odpowiedź. Ostatnie zdanie tekstu należy interpretować jako

- A. żart.
- B. naganę.
- C. pouczenie.
- D. przestrozę.

Zadanie 4.

(0-2 p.)

Do podanych eufemizmów dopisz wyrazy, które są nimi zastępowane:

postępować nieuczciwie -

mijać się z prawdą -

Zadanie 5.

(0-5 p.)

Napisz w **pięciu** punktach kodeks człowieka, który jest odpowiedzialny za to, co mówi. Użyj trybu rozkazującego. **Nie stosuj** zdań z przeczeniem (rozpoczynających się od partykuły *nie*).

Wzór: Bądź dobry.

1)

.....

2)

.....

3)

.....

4)

.....

5)

.....

Część III

Ignacy Krasicki

Malarze

Dwaj portretów malarze słynęli przed laty,

Piotr dobry a ubogi, Jan zły a bogaty.

Piotr malował wybornie¹, a głód go uciskał².

Jan mało i źle robił, więcej jednak zyskał.

Dlaczegoż los tak różny mieli ci malarze?

Piotr malował podobne, Jan piękniejsze twarze.

¹Wybornie – bardzo dobrze.

²Głód go uciskał – nie miał co jeść.

Zadanie 1.

(0-1 p.)

Dlaczego Piotr był biedny? Odpowiedz jednym zdaniem.

.....

.....

.....

Zadanie 2.

(0-1 p.)

Dlaczego ludzie chcieli, żeby portrety malował Jan? Odpowiedz jednym zdaniem.

.....

.....

.....

Zadanie 3.

(0-2 p.)

Jakie ludzkie wady krytykuje Ignacy Krasicki w bajce „Malarze”? Wymień trzy.

.....

.....

.....

Zadanie 4.

(0-2 p.)

Czy myśl zawarta w bajce „Malarze” Ignacego Krasickiego jest aktualna także dzisiaj? W **dwóch zdaniach** uzasadnij swoją odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Cześć IV

ks. Jan Twardowski

Prawda

*jest prawda pozłacana
jest trochę nie w porę
jest jak zagadka w ciemność przechylona
jest w białych rękawiczkach
niekiedy jak rana
jak piękność co minęła a cnota została
jak kamień który mówi wiedzącym na pewno
przyjdź tu po trzystu latach wtedy pogadamy
jest także taka co się siebie wstydzi
smutna chuda jak szczapa
bo zbyt określona*

Zadanie 1.

(0-3 p.)

Z wiersza księdza Jana Twardowskiego wypisz dwa epitety, dwie przenośnie (metafory) i dwa porównania.

Epitety

1.

2.

Przenośnie

1.

2.

Porównania

1.

2.

Zadanie 2.

(0-3 p.)

W jaki sposób – zdaniem poety – człowiek może odbierać słowa prawdy, jakie uczucia mogą one w nim budzić? Odpowiedz trzema zdaniami.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A series of 25 horizontal dotted lines for writing.

